

Alkoholi tarbimise sotsiaalse surve uuring

September 2010

Sisukord

1.	Sissejuhatus	3
2.	Ülevaade vastajatest	5
3.	Uuringu tulemuste kokkuvõte	7
4.	Alkoholi tarbimine: sagedus, liigid ja kogused	12
5.	Alkoholi tarbimine seltskonnas	22
6.	Alkoholi tarbimise ning alkoholi tarbimise sotsiaalse surve seosed	35
7.	Lisad	
	Lisa 1. Üldkogum ja valim	43
	Lisa 2. Valimi mudel ning tegelik ja kaalutud jaotus	44
	Lisa 3. Küsitlus	45
	Lisa 4. Tulemuste usalduspiirid	46
	Lisa 5. Uuringu ankeet	47
	Lisa 6. Projekti tööühm	53

Alkoholi tarbimise
sotsiaalse surve uuring
September 2010

Emor AS

Autor
Gerda Möller

| © TNS

Sissejuhatus

Alkoholi tarbimise sotsiaalse surve uuring

Sissejuhatus

- Käesoleva uuringu **põhieesmärgiks** oli kaardistada alkoholi tarbimise sotsiaalse survega seotud aspekte:
 - kuivõrd soosib elanikkonna arvates Eesti üldine elukeskkond alkoholi tarbimist, millised tegurid soosivad tarbimist kõige enam,
 - milline on elanikkonna kokkupuude alkoholi tarbimise survestamisega seltskonnas ning
 - kuidas on seni survega toime tulnud.
- Uuringu käigus kaardistati ka alkoholi tarbimine – tarbimise sagedus viimase nelja nädala jooksul ning viimase alkoholi tarbimise puhul tarbitud alkoholi liigid ja kogused.
- **Uuringu meetod ja valim:**
 - Uuring viidi läbi TNS Emori CATI-buss küsitluse käigus. Intervjuud toimusid arvutil juhitava telefoniintervjuu meetodil (*Computer Assisted Telephone Interviewing*) TNS Emori telefoniküsitluskeskuses.
 - Uuringu käigus küsitleti üle-eestiliselt 500 inimest vanuses 15-74. Uuringu tulemused on esinduslikud vastava vanusevahemikuga elanikkonna suhtes.
- Uuringu küsitlustöö viidi läbi ajavahemikul 29-30. september 2010.
- Uuringu Tellija on Tervise Arengu Instituut. Uuringuaruande omandiõigus kuulub Tellijale.

A high-angle photograph of a group of approximately 25 young people, likely students, standing on a green lawn. They are arranged in several rows. The group is divided into two color-coded sections: the left side consists of individuals wearing bright orange t-shirts, and the right side consists of individuals wearing bright yellow t-shirts. They are all looking towards the camera with various expressions, some smiling. The background is a lush green field.

Ülevaade vastajatest

Alkoholi tarbimise sotsiaalse surve uuring

Vastajate sotsiaal-demograafiline taust

% kõikidest vastajatest, n=500

VANUS

15-24 n=90 19%

25-34 n=96 19%

35-49 n=134 26%

50-64 n=110 24%

65-74 n=70 12%

SUGU

Mees n=234 47%

Naine n=266 53%

RAHVUS

Eestlane n=386 68%

Muu rahvus n=114 32%

HARIDUS

Alg- või põhiharidus n=73 14%

Kesk-, keskeri-, kutseharidus n=294 60%

Kõrgharidus n=133 26%

REGIOON

Tallinn n=149 30%

Põhja-Eesti n=81 15%

Lääne-Eesti n=50 12%

Tartu- ja Jõgevamaa n=82 14%

Lõuna-Eesti n=67 12%

Virumaa n=71 18%

ASULATÜÜP

Pealinn n=149 30%

Suurlinn n=89 19%

Muu linn n=108 21%

Maa n=154 30%

SOTSIAALNE SEISUND

iseendale töandja n=38 8%

Palgatöötaja n=262 52%

Lapsehoolduspuhkusel n=18 3%

töotu, tööotsija n=28 7%

Pensionil n=97 18%

Kodune n=8 3%

õpilane, üliõpilane n=49 10%

SISSETULEK INIMESE KOHTA

Kuni 5000 Kr. n=216 44%

5001- 8000 kr. n=98 19%

8001 - 10 000 kr. n=39 8%

Üle 10 000 kr. n=52 11%

Ei oska öelda n=70 14%

Keeldus vastamast n=25 5%

Uuringu tulemuste kokkuvõte

Alkoholi tarbimise sotsiaalse surve uuring

Kokkuvõte: alkoholi tarbimise sotsiaalse surve kaks palet

- Antud uuring keskendus alkoholi tarbimise sotsiaalsele survele: uuringus vaadati, kuivõrd soosib inimeste arvates Eesti üldine elukeskkond alkoholi tarbimist ja milline roll on selles alkoholi tarbimisel seltskonnas – kas seltskonna mõjul juuakse alkoholi rohkem, kui paljud inimesed on alkoholi aktiivse pakkumisega seltskonnakaaslaste poolt kokku puutunud ning kuidas on sellele reageeritud.
- On selge, et alkoholi tarbimise sotsiaalne surve on kompleksne nähtus ning üheseid ja selgeid piirjooni antud küsimuses ei ole. See, mis ühes situatsioonis ja seltskonnas tundub normaalne ja aktsepteeritav, ei pruugi olla teises situatsioonis. Üldiselt leitakse antud uuringu põhjal, et **Eesti üldine elukeskkond soosib alkoholi tarbimist** ning alkoholi kerge kättesaadavuse järel on just **sõprade/tuttavate eeskujul olulisim tarbimist soosiv tegur**.
- Vaadates alkoholi tarbimise sotsiaalset survet nii hoiakulisel kui isikliku kokkupuute tasandilt, ilmnevad üsnagi suured erinevused:
 - üldiselt leitakse, et seltskonnas, kus teised alkoholi tarbivad, on kerge jääda endale kindlaks mitte juua, samuti peaks seltskonnas olles olema igal inimesel õigus tarbida just nii palju alkoholi kui ta ise soovib,
 - samas on enamik inimesi olnud olukorras, kus neile on aktiivselt alkoholi pakutud ning üle poole tunnistab, et on seltskonnas olles joonud rohkem kui esialgu kavatseti. Siinkohal tuleb muidugi arvestada antud olukordadega kokkupuutumise sagedust – umbes pool vastajatest on nendes olukordades olnud harva. **Enamik nendest inimestest, kellele on seltskonnas olles alkoholi aktiivselt pakutud või kes on seltskonnas olles joonud rohkem kui esialgu kavatseti, on alkoholi pakkumise vastu võtnud, kuid vähesed on seda teinud sageli**. Seega on inimestel olnud nii olukordi, kus tunnetatakse vajadust või kohustust võtta alkohol vastu, kui ka olukordi, kus seda ei tunnetata.

Kokkuvõte: alkoholi tarbimise survega puutuvad kokku alkoholi sagedased tarbijad

- Uuringus vaadati ka seda, kuidas on alkoholi aktiivsele pakkumisele seltskonnas vastatud. Nagu eelnevalt mainitud on enamik inimestest pakkumise vastu võtnud, kuid vähesed on seda teinud sageli. Uuringu tulemustest nähtub, et kuigi enamik inimesi on alkoholi pakkumisel tundnud ennast kimbatuses olevat (nt on enamik vastajaid olnud olukorras, kus alkoholset jooki on lihtsam vastu võtta, kui sellest keelduda, ning samuti on üle poole vastajatest pidanud välja mõtlema vabandusi või õigustusi alkoholi joomisest keeldumiseks), siis väga tihti ei ole vastajate enesetunne seetõttu halb olnud (vaid kolmandik vastajatest on ennast seetõttu halvasti või eemaletõrjutuna tundnud). Samuti ei ole nn kimbatuses olemine olnud sage, vaid pigem harv olukord.
- Uuringus selgus samuti, et mida vähem tarbib inimene alkoholi, seda vähem on ta kokku puutunud alkoholi tarbimise sotsiaalse survega ning vastupidi, **mida sagedamini vastaja alkoholi tarbib, seda enam on ta survega kokku puutunud** – seda enam on talle alkoholi pakutud, seda enam on ta joonud seltskonnas rohkem kui kavatses ning seda sagedamini eeldab ta ka ise, et kaaslased peaksid temaga samapalju alkoholi tarbima. Ka alkoholi võetakse teistega võrreldes sagedamini vastu.
- Antud uuringu põhjal saab välja tuua kolm nn riskirühma – **15-24 a. noored, meesterahvad ning muust rahvusest eestimaalased, kes on alkoholi tarbimise sotsiaalsele surve suhtes tundlikumad**. Need elanikkonna grupid on alkoholi aktiivset pakkumist kaaslaste poolt tunnetanud oluliselt sagedamini, samas on nad üldjuhul ka pakkumise vastu võtnud ning eeldavad endaga samal tasemel alkoholi tarbimist ka oma kaaslastelt. Seega on antud sihtrühmadele oluline edasistes uuringutes põhjalikumad tähelepanu pöörata.

Kokkuvõte: alkoholi tarbimine

- Uuringu käigus kaardistati ka vastajate alkoholi tarbimise muster – nii tarbimise sagedus, tarbitud alkoholi liigid ning kogused.
 - Uuringus selgus, et üle poole (67%) vastajatest on küsitlusele eelneva nelja nädala jooksul alkoholi tarbinud, olenemata kogusest ja liigist. Mehed tarbivad alkoholi oluliselt enam ja sagedamini kui naised.
- Eesmärgiga kaardistada tarbitavad alkoholi liigid ja kogused võimalikult täpselt, paluti vastajatel mõelda viimasele alkoholi tarbimise korrale viimase nelja nädala jooksul. Traditsiooniliselt on kolm enim tarbitavat alkoholi liiki õlu (34%), vein (23%) ning viin (19%). Õlut tarbitakse enamasti iganädalaselt, veini vähem (mõned korrad kuus, kuid mitte iga nädal).
- Järgmisel slaidil on esitatud kokkuvõtte tarbitud alkoholi liigist, eristuvast tarbijast sotsiaal-demograafilist tausta arvestades, tarbitud keskmisest kogusest ühe inimese kohta ning saadud alkoholiühikute arvust. Alkoholiühikud saadi veebilehelt www.alkoinfo.ee.
- Arvestada tuleb siiski, et ühel tarbimise korral võib inimene pruukida rohkem kui ühte liiki alkoholi ning seetõttu ei kirjelda järgnev tabel joodud alkoholiühikuid inimese kohta kokku.
- Allolevat tabelit lugedes tuleb silmas pidada, et väiksema kui 50 vastajate arvuga vastuste puhul on valimi viga väga suur, st need valimi suurused on üldistuste tegemiseks liialt väikesed. Uuringu tulemuste ülevaatlikkuse huvides on need siiski tabelis kajastatud.

Kokkuvõte: joodud alkoholi kogused ja alkoholiühikud inimese kohta

	Eristuv tarbija	Ühik	AÜ* arv koguse kohta	n	Joodud ühikute summa	Joodud ühikute arv inimese kohta	AÜ inimese kohta
Õlu	Mehed, 35-49 a, keskhariidusega inimesed, eestlased, sinikraed	1 pudel/purk (0,5 l)	1,6-2,6	120	211	1,8	1,6-4,2**
Vein	Naised, suurlinnade elanikud, kõrghariidusega inimesed, valgekraed	1 klaas (120 ml)	0,9-1,3	76	147,5	1,9	1,7-2,5
Viin	Mehed, muust rahvusest eestimaalased, Lõuna-Eesti pk.	1 pudel (0,5 l)	15,8	63	26,4	0,4	6,6
Muu kange alkohol	Mehed	1 pits (40 ml)	1,2	34***	152	4,5	5,4
Kange alkoholi kokteil	Noored (15-24), tallinlased	1 klaas (40 ml kanget alkoholi)	1,2-1,4	20***	40,5	2,0	2,4-2,8
Šampus/vahuvein	Naised, eestlased	1 klaas (175 ml)	0,9-1,7	38***	59,2	1,6	1,4-2,6
Siider	Noored (15-24), naised	1 pudel/ purk (0,5 l)	1,7-2,3	19***	40,7	2,1	3,6-4,9
Muu lahja alkoholne jook	Eestlased, valgekraed	1 kaas (80 ml)	0,9-1,4	16***	65,0	4,1	3,7-5,7
Liköör	Naised	1 pits (40 ml)	1,2	6***	8	1,3	1,6

*AÜ – alkoholiühik Allikas: www.alkoinfo.ee

** AÜ leidmisel on arvestatud joodud õlle kangust ja vastavaid vastajate arve

*** vastajate arv on üldistuste tegemiseks liialt väike

A close-up photograph of a woman with long, wavy brown hair and blue eyes. She is wearing a light brown, ribbed knit sweater and a necklace with a heart-shaped pendant. She is holding a glass of amber-colored liquid, likely alcohol, to her lips and drinking. The background is blurred, showing what appears to be an indoor setting with a wooden surface.

Alkoholi tarbimine: sagedus, liigid ja kogused

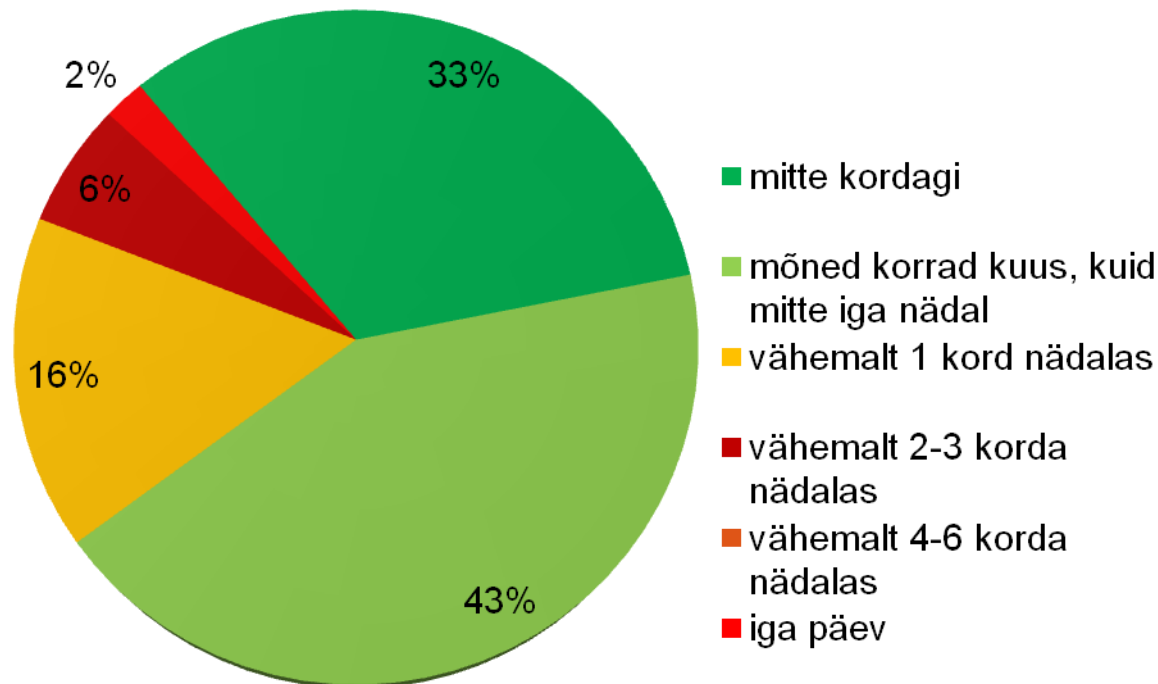
Alkoholi tarbimise sotsiaalse surve uuring

Üle poole vastajatest on viimase nelja nädala jooksul alkoholi tarbinud

% kõikidest vastajatest, n=500

- 67% vastajatest on viimase nelja nädala jooksul alkoholi tarbinud.
 - Alkoholi tarbinutest omakorda üle poole (64%) on tarbinud alkoholi mõned korrad kuus, kuid mitte iga nädal. Vähemalt kord nädalas on nendest alkoholi tarbinud 24% ning veel sagedamini vähesed, 12%.

Olenemata kogusest ja alkoholi liigist, siis kui sageli Te isiklikult olete viimase nelja nädala jooksul joonud alkohoolseid jooke?

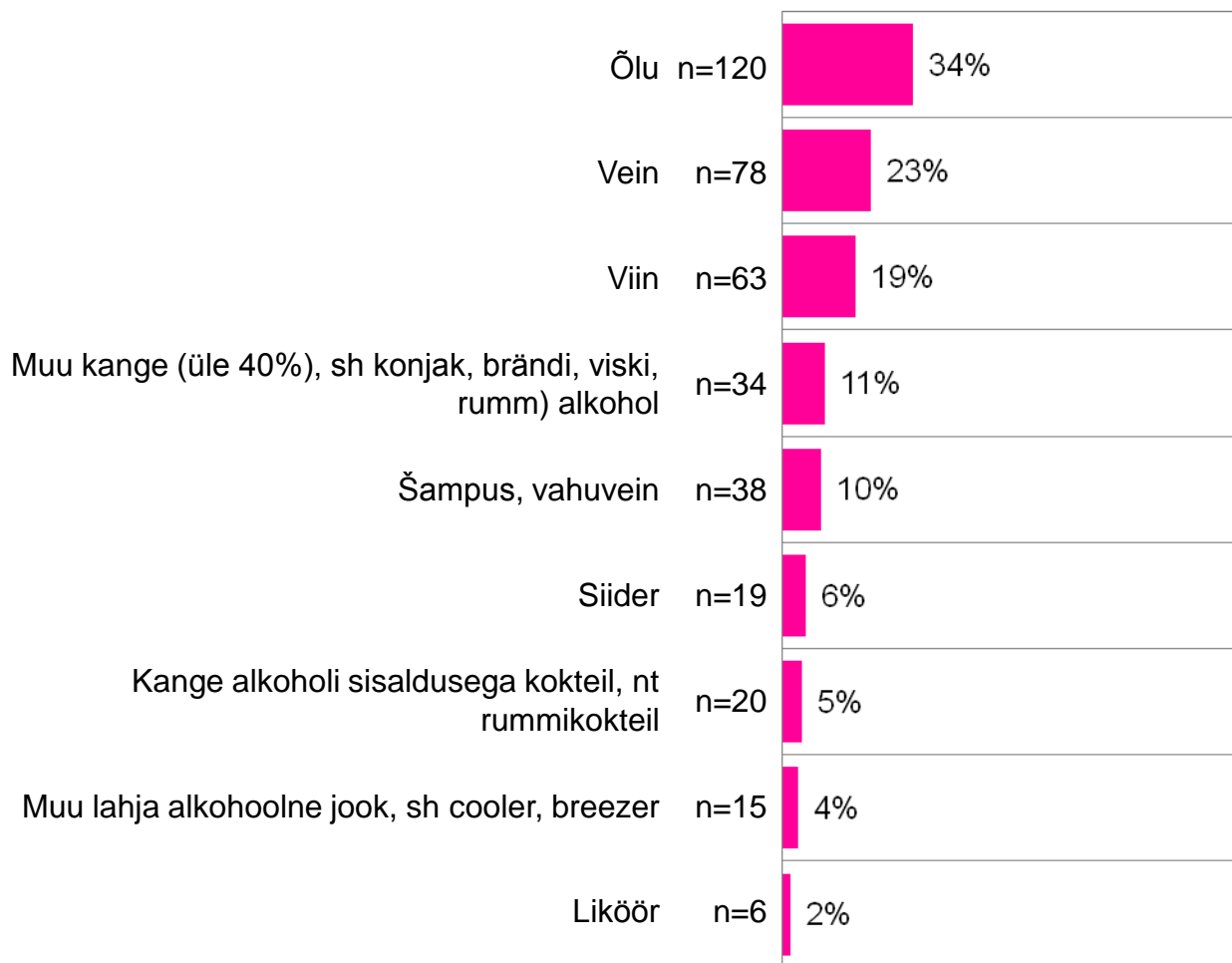
Statistiliselt oluliselt enam on viimase nelja nädala jooksul alkoholi tarbinud mehed ning nemad tarbivad alkoholi ka oluliselt sagedamini.

Veidi vähem on alkoholi tarbinud vanemaealised inimesed (65-74).

Viimasel alkoholi tarbimise korral joodi enim õlut, veini ning viina

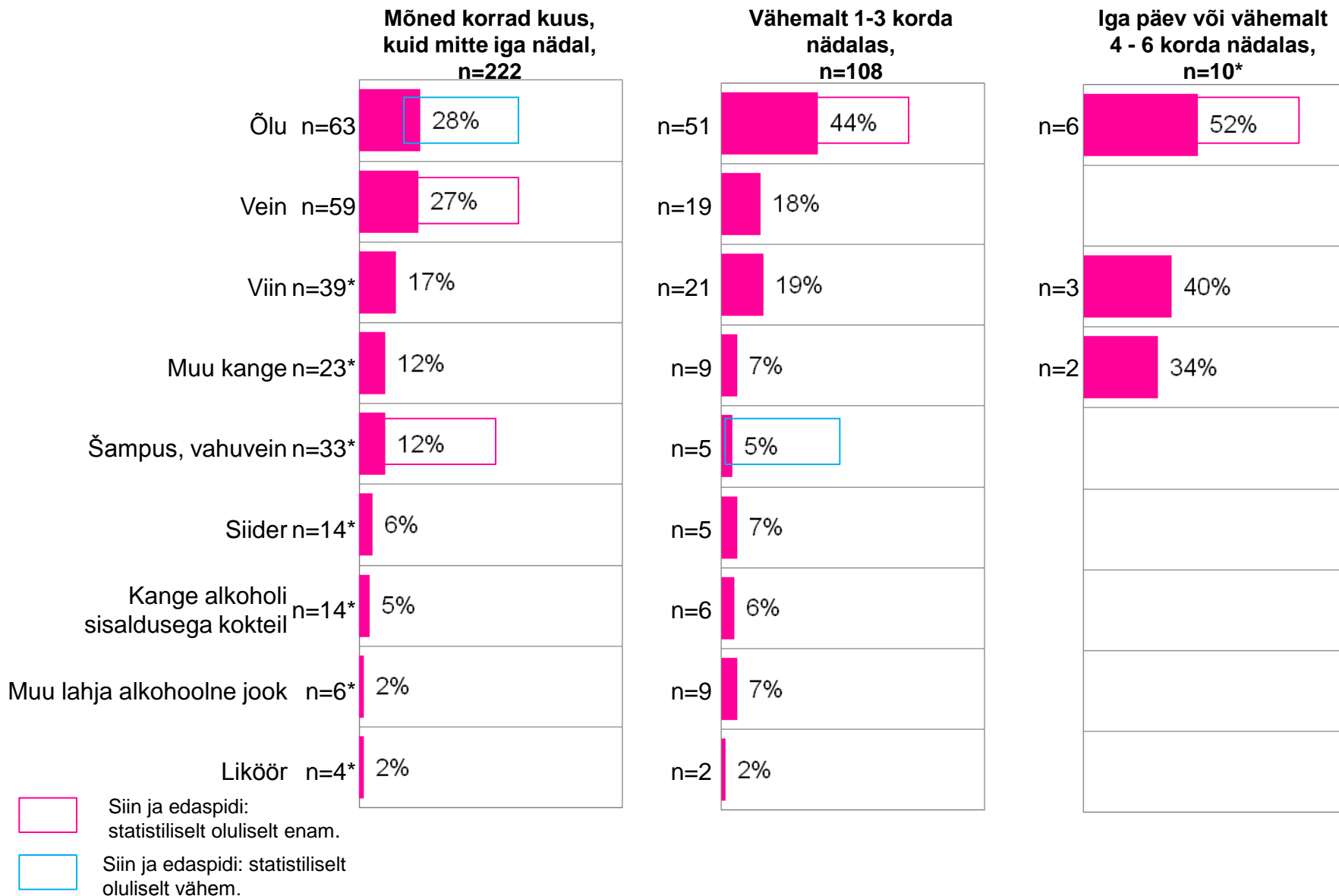
% kõikidest vastajatest, kes on viimase nelja nädala jooksul alkoholi tarbinud, n=340

Mõeldes viimasele alkoholi tarbimise korrale, siis milliseid järgmistest alkoholi liikidest Te viimasel korral jöite?

Viimati tarbitud alkoholi liik

% kõikidest vastajatest, kes on viimase nelja nädala jooksul alkoholi tarbinud, n=340

Viimati joonud õlut

- Õlut on viimasel alkoholi tarbimise korral joonud 34% (120 inimest), nendest, kes on alkoholi viimase nelja kuu jooksul tarbinud, so 23% kõikidest vastajatest. Õlu on enima arvu vastajate poolt nimetatud jook.
- **Sotsiaal-demograafiline taust:** õlut on keskmisest oluliselt enam joonud mehed ning sinikraed, veidi enam eestlased, 35-49a. ning keskhariidusega inimesed. Oluliselt vähem on õlut tarbinud naised ning kõrghariidusega inimesed.
- Õlut juuakse sagedasti – ligi pool õlut tarbinutest (47%) joob õlut 1 kord nädalas või sagedamini.
- **Joodud kogused:** kuna pakendi suurusena nimetati kõige enam 0,5 l pudelit/purki, siis on ülevaatlikkuse huvides kõik muud pakendi suurused (0,33 l, 1 l, 1,5 l ning 2 l) teisendatud 0,5 l.
- Õlut on kokku joonud 120 vastajat, 0,5 l pudeleid on kokku joodud 211,1 tk, **so 1,8 0,5 l pudelit inimese kohta.**
- Allolevas tabelis on esitatud ülevaade vastavalt tarbitud õlle kangusele ning vastajate arvule keskmine joodud alkoholiühikute arv ühe inimese kohta.

	AÜ arv 0,5 l kohta	n	AÜ inimese kohta
Lahja õlu (kuni 4,5%)	1,6	64	2,7
Keskmise kangusega õlu (4,6%-5,3%)	2	54	4,2
Kange õlu (üle 5,4%)	2,6	4	1,6
KOKKU		122	

Viimati joonud veini

- Veini on viimasel alkoholi tarbimise korral joonud 24% (78 inimest) nendest, kes on alkoholi viimase nelja kuu jooksul tarbinud, so 16% kõikidest vastajatest. Vein on teisena enim vastajate poolt tarbitud alkohol.
- **Sotsiaal-demograafiline taust:** veini on keskmisest enam tarbinud naised ning suurlinnade elanikud, oluliselt vähem aga maainimesed. Veini tarbinute seas on veidi enam kõrgharidusega inimesi ning valgekraesid.
- Enamik veini tarbinutest (75%) joob veini mõned korrad kuus, kuid mitte iga nädal.
- **Joodud kogused:** joodud veini koguseid oli vastajatel võimalik märkida kahte viisi – klaasi või pudeli kaupa, sh oli antud informatsioon, et 1 veiniklaas on keskmiselt 120 ml, üks pudel veini on 0,75 l ehk umbes 6,3 klaasi. Enamik vastajaid (70 inimest) nimetas joodud veini koguse klaasides, seetõttu on ülevaatlikkuse huvides ka pudelite arv teisendatud klaasideks. 76 vastajat tarbis viimasel nõ joomiskorral kokku 147,5 klaasi veini, so **1,9 klaasi inimese kohta**.
- Arvestades, et 1 klaas annab olenevalt veini kangusest 0,9-1,3 (10%-14%) alkoholiühikut, **tarbis üks inimene viimasel korral 1,7-2,5 ühikut alkoholi**.

Viimati joonud viina

- Viina on viimasel alkoholi tarbimise korral joonud 19% (63 inimest) nendest, kes on alkoholi viimase nelja kuu jooksul tarbinud, so 13% kõikidest vastajatest. Viin on kolmas enim vastajate poolt tarbitud alkohol.
- **Sotsiaal-demograafiline taust:** viina on keskmisest oluliselt enam joonud mehed ning Lõuna-Eesti piirkonna elanikud, keskmisest vähem naised. Veidi enam on viina tarbinud ka muust rahvusest eestimaalased ning vanim vanuserühm (65-74).
- Üle poole (59%) viina tarbinutest on viina joonud mõned korrad kuus, kuid mitte iga nädal.
- **Joodud kogused:** enamik vastajatest on viina kogusena nimetanud pitside arvu, kuid et 0,5 l pudel on ühikuna ülevaatlikum, teisendati pitside arv 0,5 l pudelite arvuks (eeldades, et 1 pits on umbes 40 ml ja 0,5 l pudel sisaldab seega 12,5 pitsi). **63 vastajat tarbis viimasel joomiskorral kokku 26,4 0,5 l pudelit ehk 0,4 pooleliitrist pudelit inimese kohta.**
- Arvestades, et 1 40%-ne pooleliitrine pudel annab 15,8 alkoholiühikut inimese kohta, **tarbis üks inimene viimasel korral 6,6 ühikut alkoholi.**

Viimati joonud muud kanget alkoholi

- Muud kanged alkoholid (konjak, brändi, viski, rumm) olid uuringus ühe nimetuse all. Muud kanget alkoholi on viimasel korral tarbinud 34 inimest (11% alkoholi tarbinutest).
- **Sotsiaal-demograafiline taust:** muud kanget alkoholi on keskmisest oluliselt enam tarbinud mehed ja oluliselt vähem naised.
- Üle poole (64%) muud kanget alkoholi tarbinutest on joonud alkoholi vähemalt 1 kord nädalas.
- **Joodud kogused:** kange alkoholi kogust paluti vastajatel öelda pitsides. 34 vastajat jõi viimasel korral kokku 152 pitsi, so 4,5 pitsi inimese kohta. arvestades, et üks 40 ml pits on 1,2 alkoholiühikut, **tarbis üks inimene viimasel korral keskmiselt 5,4 ühikut alkoholi.**
- **Kange alkoholi kokteili** (nt rummikokteili) on viimasel korral joonud 20 vastajat (5% alkoholi tarbinutest). Pooled kange alkoholi sisaldusega kokteile joonutest on 15-24a. noored ja seega õpilased/üliõpilased, samuti on pooled neist tallinlased ning enamik eestlased.
- Kange alkoholi sisaldusega kokteili kogust paluti vastajatel nimetada klaasi kaupa. 20 vastajat on kokku joonud 40,5 klaasi, so 2,0 klaasi inimese kohta. Arvestades, et 1 klaas sisaldab umbes 40 ml kanget alkoholi, annab üks kokteil 1,2-1,4 alkoholiühikut.
Seega **tarbis üks inimene keskmiselt 2,4-2,8 ühikut alkoholi.**

Viimati joonud muud lahjat alkoholi

- Lahjadest alkoholidest kaardistati uuringus veel siider, šampus/vahuvein ning muu lahja alkoholne jook (sh breezer, cooler, jms). Šampust/vahuveini on joonud 10% (38 inimest), siidrit 6% (19 inimest) ning muud lahjat alkoholi 4% (15 inimest). Likööri on viimasel korral tarbinud vaid 6 vastajat. Antud vastajate arvud on üldistuste tegemiseks liialt väikesed, kuid ülevaade tulemustest antakse sellegipoolest.
- **Sotsiaal-demograafiline taust:**
 - siidrit on keskmisest enam joonud noored (15-24) ning seega õpilased/ üliõpilased. Naised tarbivad meestest siidrit veidi enam,
 - šampust/vahuveini on keskmisest oluliselt enam joonud naised, veidi enam eestlased, kuid statistiliselt olulisi erinevusi ei ilmnenud,
 - muud lahjat alkoholi on tarbinud nii mehed kui naised, enamik nendest on eestlased, ning valgekraed.
 - pea kõik likööri tarbinutest on erinevas vanuserühmas naised, enamik nendest on eestlased.
- **Joodud kogused:**

	Ühik	AÜ arv koguse kohta	n	Joodud ühikute summa	AÜ inimese kohta
Šampus/vahuvein	klaas (175 ml)	0,9-1,7	38	59,2	1,4-2,6
Siider	0,5 l	1,7-2,3	19	40,7	3,6-4,9
Muu lahja alkoholne jook	kaas (80 ml)	0,9-1,4	16	65,0	3,7-5,7
Liköör	pits (40 ml)	1,2	6	8	1,6

Erinevate alkoholi liikide koos tarbimine

Allolevas tabelis on esitatud vastajate arvud, kes on viimasel korral tarbinud rohkem kui ühte liiki alkoholi. Enim on tarbitud õlut ja viina teiste alkoholidega.

	n	Õlu	Vein	Siider	Shampus, vahuvein	Muu lahja alkoholne jook, sh cooler, breezer	Viin	Muu kange ((üle 40%), sh konjak, brändi, viski, rumm) alkohol	Liköör	Kange alkoholi sisaldusega kokteil, nt rummikokteil	Inimeste arv (n), kes on joonud mitut alkoholi liiki korraga
	n 340	120	78	19	38	15	63	34	6	20	
Õlu	120	120	5	4	1	2	14	3	0	0	29
Vein	78	5	78	1	9	0	3	0	0	1	19
Siider	19	4	1	19	2	0	0	0	0	0	7
Shampus, vahuvein	38	1	9	2	38	1	5	0	0	0	18
Muu lahja alkoholne jook, sh cooler, breezer	15	2	0	0	1	15	3	1	1	0	8
Viin	63	14	3	0	5	3	63	2	0	0	27
Muu kange ((üle 40%), sh konjak, brändi, viski, rumm) alkohol	34	3	0	0	0	1	2	34	0	0	6
Liköör	6	0	0	0	0	0	1	0	6	1	2
Kange alkoholi sisaldusega kokteil, nt rummikokteil	20	0	1	0	0	0	0	0	1	20	2

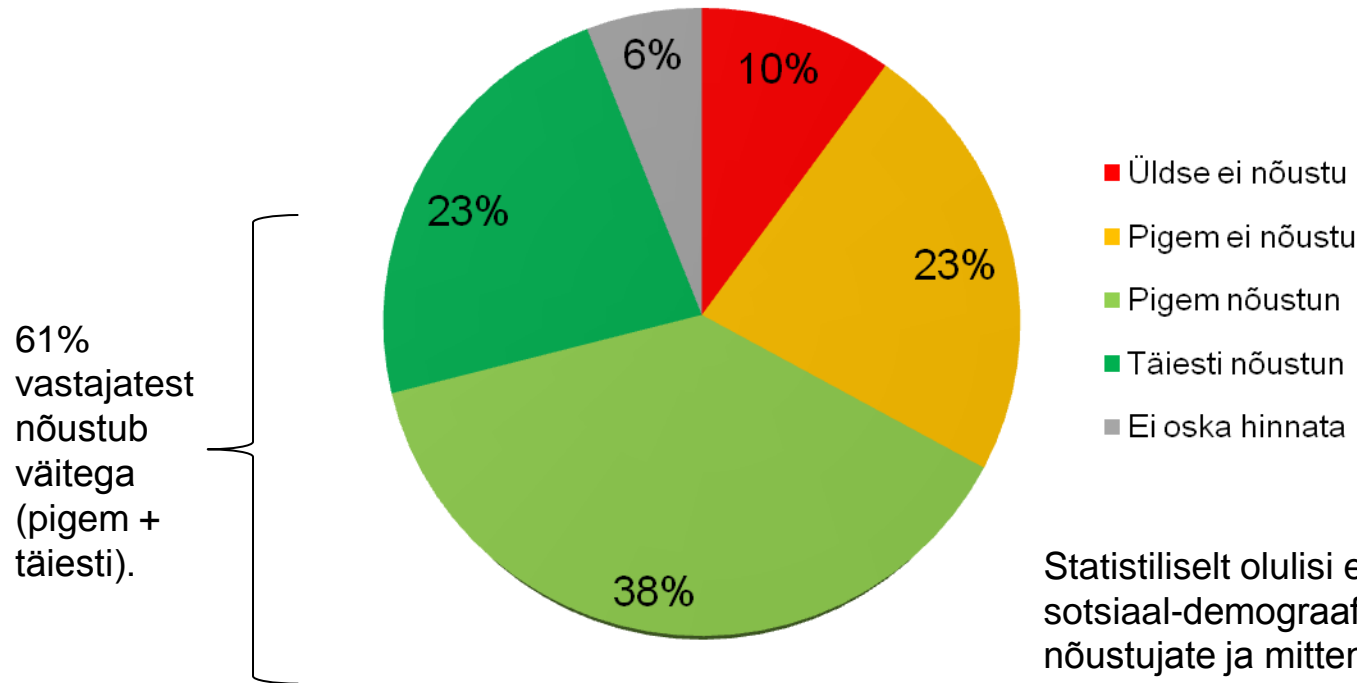
Alkoholi tarbimine seltskonnas

Alkoholi tarbimise sotsiaalse surve uuring

Üle poole vastajate arvates soosib Eesti üldine elukeskkond alkoholi tarbimist

% kõikidest vastajatest, n=500

Kuivõrd Te nõustute, et Eesti üldine elukeskkond soosib alkoholi tarbimist?

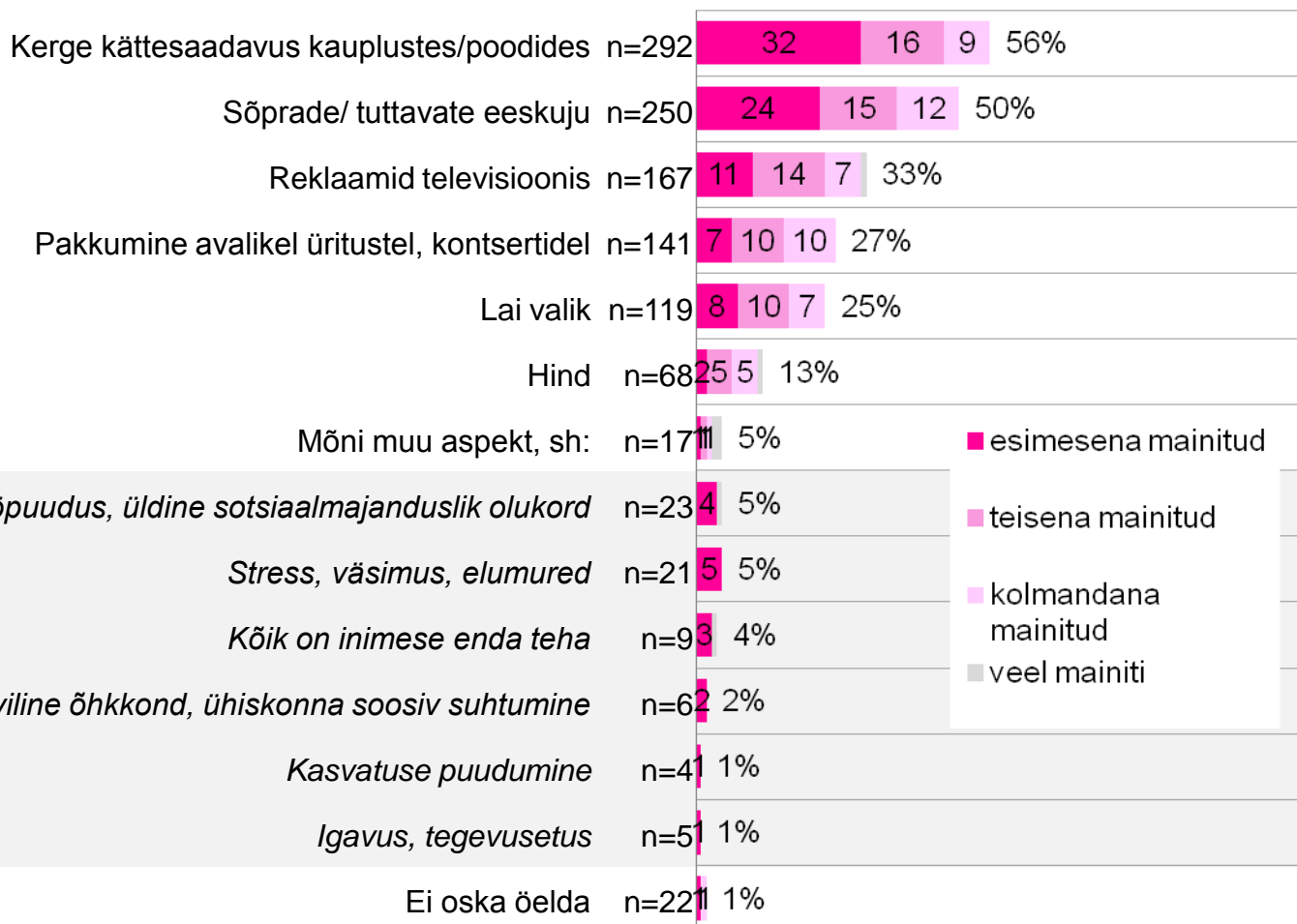

Statistiliselt olulisi erinevusi vastajate sotsiaal-demograafilises taustas väitega nõustujate ja mittedõustujate seas ei ole. Väitega ei osanud nõustuda oluliselt enam muust rahvusest eestimaalased ning vanemaealised (65-74) inimesed.

Alkoholi kättesaadavus ning sõprade/tuttavate eeskuju soodustab alkoholi tarbimist kõige enam

% kõikidest vastajatest, n=500

Palun valige järgmiste aspektide seast kolm kõige olulisemat, alustades kõige olulisemast, mis Teie arvates soodustab alkoholi tarbimist Eestis kõige enam? Kas alkoholi..?

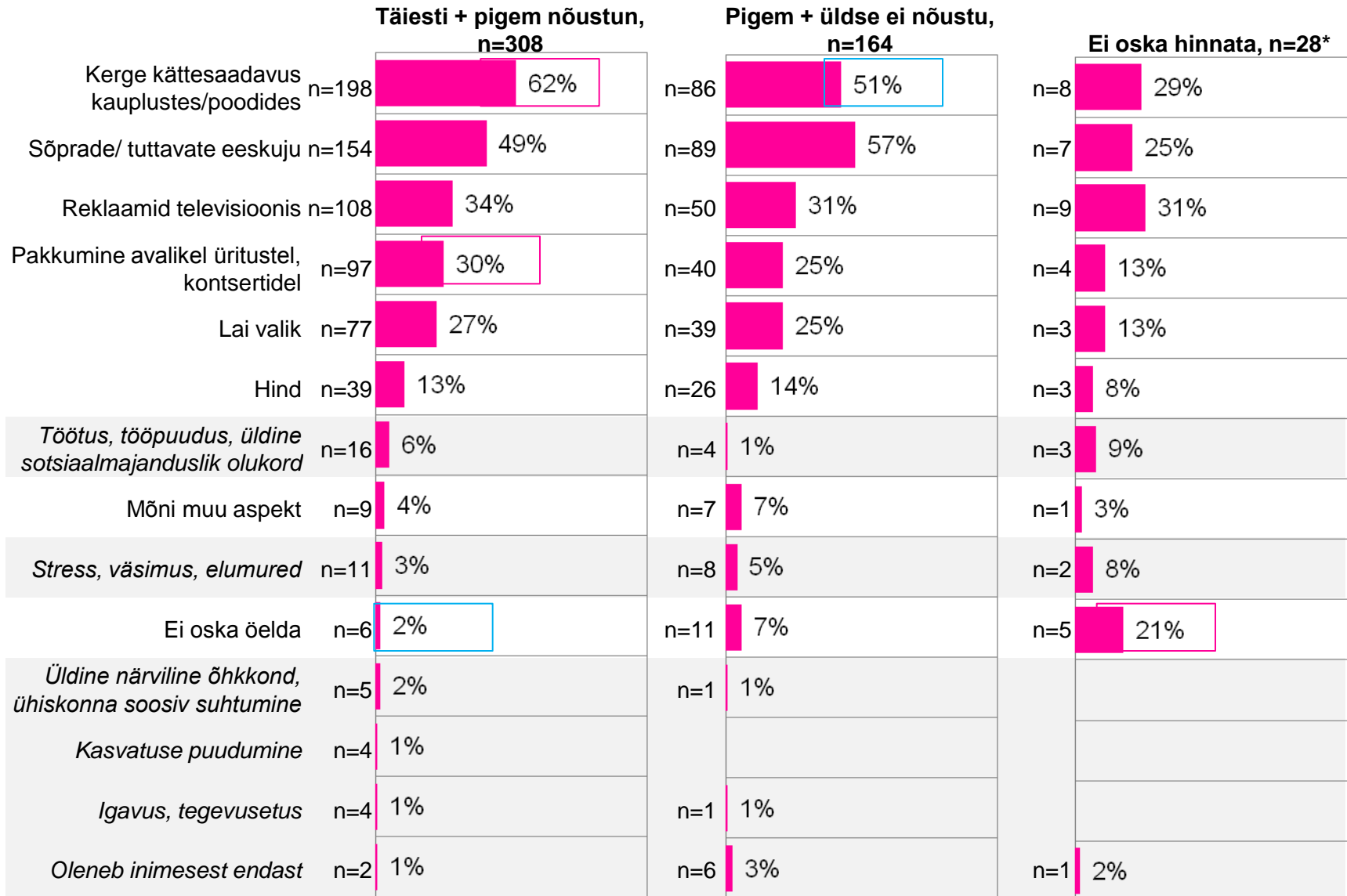

Tulenevalt ümmardamisest võivad summades esineda 1% suurused erinevused

Sõprade eeskujude näevad enam

% kõikidest vastajatest

Tegurid, mis soodustavad alkoholi tarbimist väitega "Eesti üldine elukeskkond soosib alkoholi tarbimist" nõustujate ja mittedõustujate lõikes.

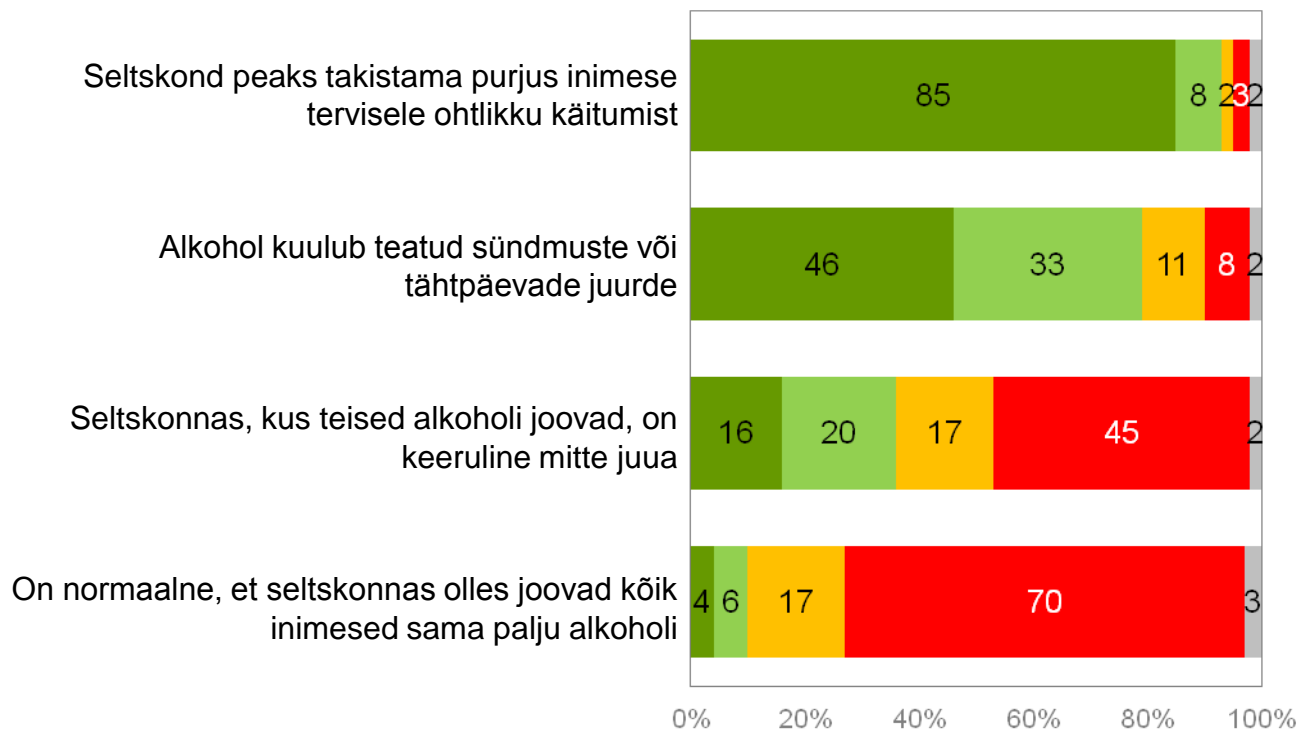

Alkoholi tarbimine seltskonnas – üldised hoiakud

% kõikidest vastajatest, n=500

Kuivõrd Te nõustute järgmiste väidetega?

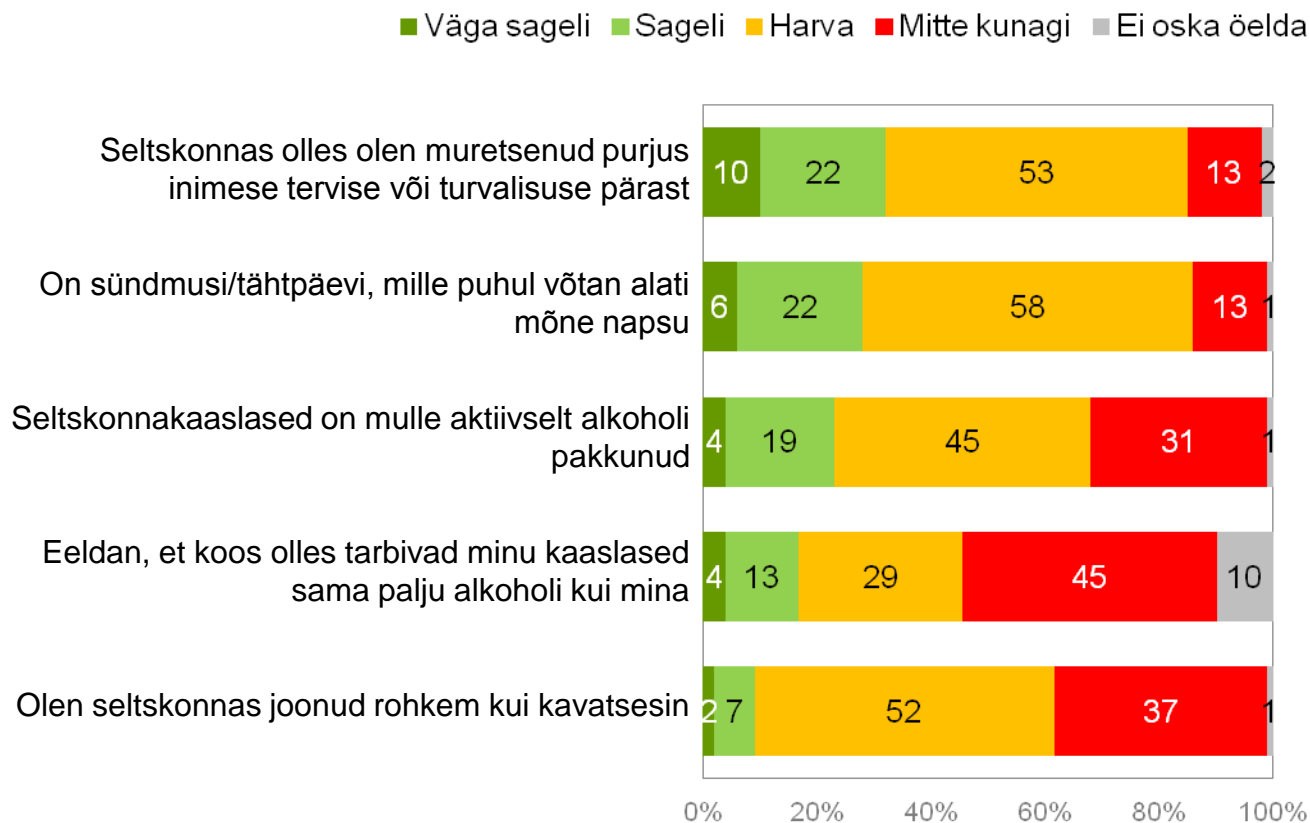
- Täiesti nõustun
- Pigem nõustun
- Pigem ei nõustu
- Üldse ei nõustu
- Ei oska hinnata

Alkoholi tarbimine seltskonnas – isiklik kokkupuude

% kõikidest vastajatest, n=500

Kuivõrd sageli Te isiklikult olete kokku puutunud järgmiste olukordadega?

Alkoholi tarbimine seltskonnas: hoiakud ja kokkupuude

- Väitega, et seltskond peaks takistama purjus inimese tervisele ohtlikku käitumist, nõustuvad pea kõik vastajad (93%), st **purjus inimese aitamine on iga korraliku inimese kohus**. Kuigi väitega mittenõustuvate inimeste arv uuringus on väike (18 vastajat), saab siiski välja tuua, et enamik nendest (13 inimest) on olnud muust rahvusest eestimaalased. **Purjus inimese tervise või turvalisuse pärast on pidanud muretsema samuti enamik** (85%) vastajatest, sh ligi kolmandik (32%) on selles olukorras olnud sageli või väga sageli.
 - Purjus inimese tervise või turvalisuse pärast on sageli pidanud muretsema keskmisest oluliselt enam noored (15-24 a.) ja seega õpilased/ üliõpilased ning muust rahvusest eestimaalased. Mitte kunagi ei ole muretsenud oluliselt enam vanem elanikkond (alates 50. eluaastast).
- Ka see, et alkohol kuulub teatud sündmuste või tähtpäevade juurde, on üldiselt aktsepteeritud norm – antud väitega nõustub enamik (79%) vastajatest. Samuti nõustub enamik vastajaid (86%) sellega, et nad võtavad teatud sündmuste või tähtpäevade puhul alati mõne napsu (sh ligi kolmandik (28%) sageli või väga sageli) ning seega saab öelda, et **tähtpäevade või sündmuste puhul alkoholi tarbimine on eestimaalaste seas levinud nii hoiakulisel kui käitumuslikul tasandil**.
 - Kui hoiakulisel tasandil statistiliselt olulisi erinevusi vastajate sotsiaal-demograafilises taustas ei ilmnenud, siis isikliku käitumise pinnalt saab välja tuua, et sageli või väga sageli on selles olukorras oluliselt enam mehed ning vähem naised, harva aga vanemaealised (65-74) inimesed.

Alkoholi tarbimine seltskonnas: hoiakud ja kokkupuude

- Veidi üle kolmandiku (36%) vastajatest tunnistab, et seltskonnas, kus teised alkoholi tarbivad, on keeruline ise mitte juua. Ligi pool (45%) leiab, et see pole üldse keeruline, st nad ei nõustu antud väitega üldse. Samuti tunnistavad vaid vähesed (10%), et see on normaalne, et seltskonnas olles joovad kõik inimesed sama palju alkoholi. Seega võiks antud väidete pinnalt eeldada, et **hoiakulisel tasandil leiab enamik inimesi, et igal inimesel peaks seltskonnas olles olema õigus tarbida just niipalju alkoholi kui ta seda ise soovib.**
 - Väitega, et seltskonnas, kus teised alkoholi tarbivad, on keeruline ise mitte juua, nõustuvad keskmisest oluliselt enam mehed ning muust rahvusest eestimaalased, ei nõustu aga naised ning eestlased. Väitega, et see on normaalne, kui kõik seltskonnaliikmed tarbivad sama palju alkoholi, nõustuvad keskmisest oluliselt enam mehed, muust rahvusest inimesed ja noored (15-24a) ning oluliselt vähem naised ja eestlased, samuti vanemaealised inimesed.
- Veidi erinevast vaatevinklist näitavad aga alkoholi tarbimise survestatamisega seotud isikliku kokkupuute väited – näiteks on enamik inimesi (68%) olnud olukorras, kus neile on pakutud aktiivselt alkoholi (sh 23% on selles olukorras sageli või väga sageli) ning üle poole (60%) tunnistab, et on seltskonnas olles tarbinud rohkem alkoholi kui esialgu planeeritud (sh 9% on selles olukorras olnud sageli või väga sageli). Seega saab järeldada, et **alkoholi tarbimise survestatamisega seltskonnas on kokku puutunud enamik inimesi ja seltskonna mõjul on teinekord rohkem alkoholi tarbitud**, kuid selle intensiivsust ja mõju enda tarbimisele tunnetatakse väga erinevalt.
 - Olukorras, kus seltskonnakaaslased on inimesele aktiivselt alkoholi pakkunud, on sageli või väga sageli olnud oluliselt enam mehed, 15-24 a. noored ja seega õpilased/ üliõpilased. Antud olukorras pole enda hinnangul kunagi olnud sagedamini naised ning vanemaealised inimesed (alates 50. eluaastast).

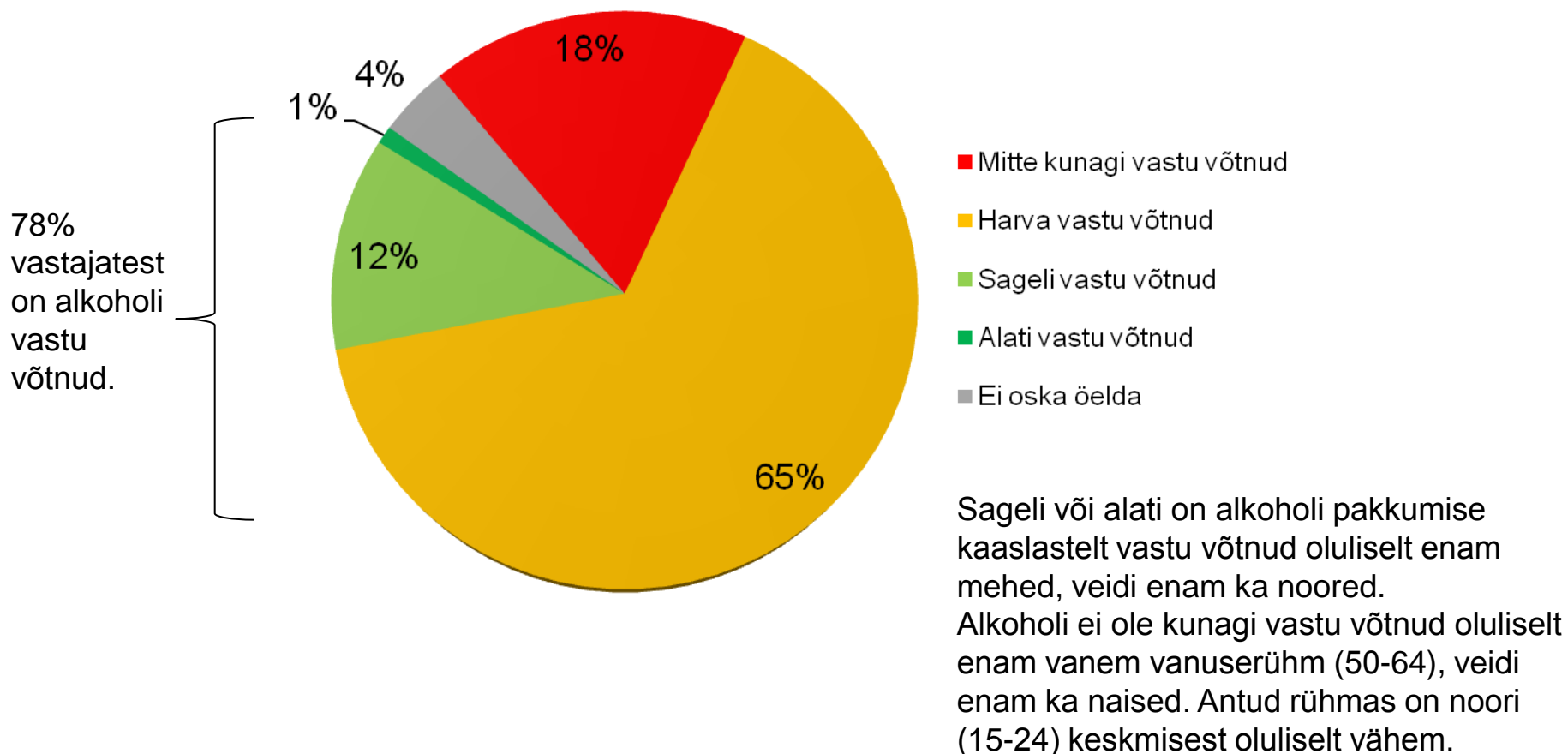
Alkoholi tarbimine seltskonnas: hoiakud ja kokkupuude

- Sama sihtrühm (st mehed ning noored) on keskmisest oluliselt sagedamini olnud ka olukorras, kus nad on joonud rohkem kui esialgu kavatsesid, ja vastupidi, naised ning vanemaealised seltskonna mõjul spontaanset alkoholi tarbimist enda hinnangul ei tunneta.
- Olukorraga, kus oma kaaslastelt oodatakse samasugust alkoholi tarbimist, kui seda tehakse ise, on kokku olnud umbes pooled (46%) vastajatest, sh sageli või väga sageli 17%.
 - Sageli või väga sageli ootavad samasugust alkoholitarbimist teistelt kaaslastelt oluliselt enam mehed ning veidi enam ka noored, oluliselt vähem aga naised.
- Järgmise teemana uuriti, kuidas on need inimesed, kes on kaaslaste poolt tunnetanud survet alkoholi tarbida, selles olukorras reageerinud ning ennast tundnud.

Enamik inimesi on alkoholi pakkumise vastu võtnud

% kõikidest vastajatest, kellele on seltskonnas alkoholi pakutud või kes on seltskonnas plaanitust rohkem joonud
n=399

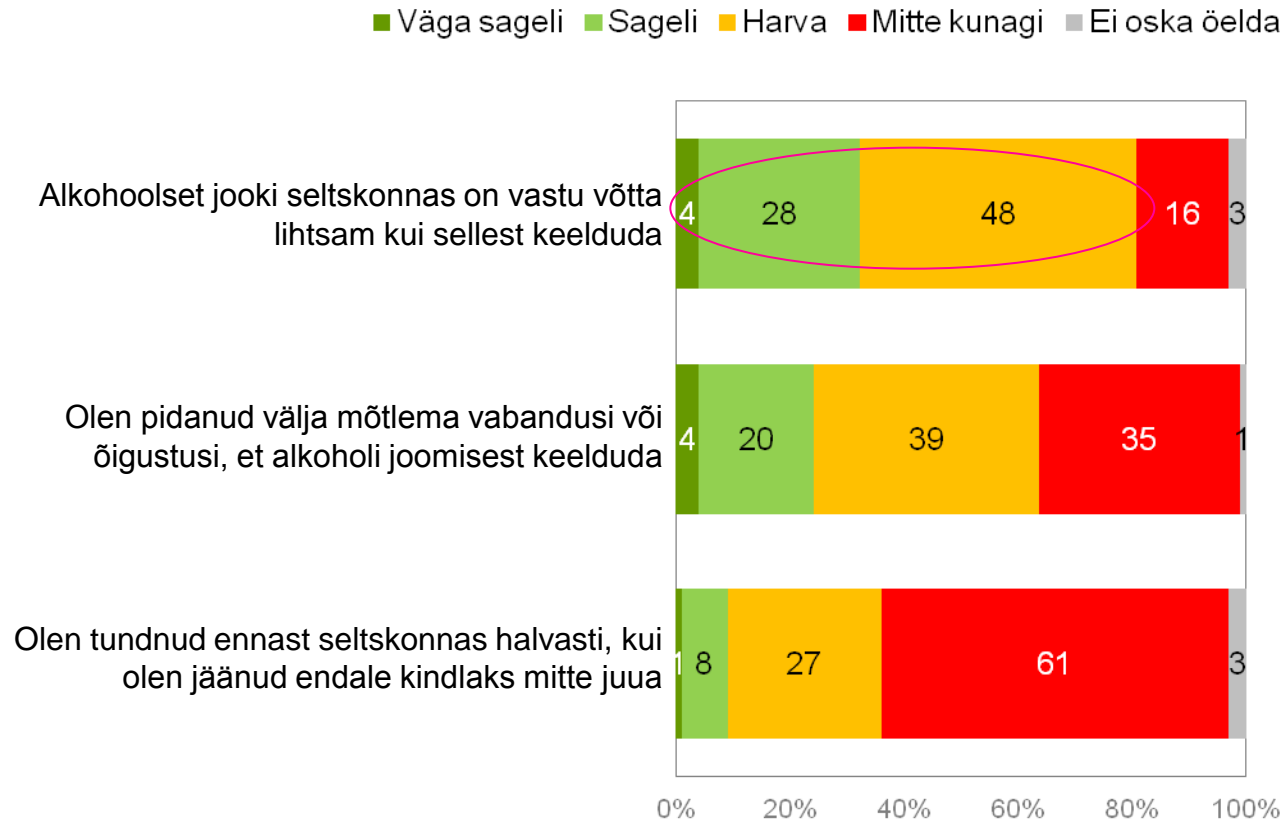
Kuidas Te olete alkoholi aktiivsele pakkumisele vastanud? Kas Te olete alkoholi ...?

Enamik inimesi on olnud olukorras, kus alkoholi on lihtsam vastu võtta kui sellest keelduda

% kõikidest vastajatest, kes on alati, sageli või harva alkoholi pakkumisele vastanud
n= 307

Kuivõrd sageli Te olete kokku puutunud järgmiste olukordadega?

Alkoholi pakkumisele vastamine

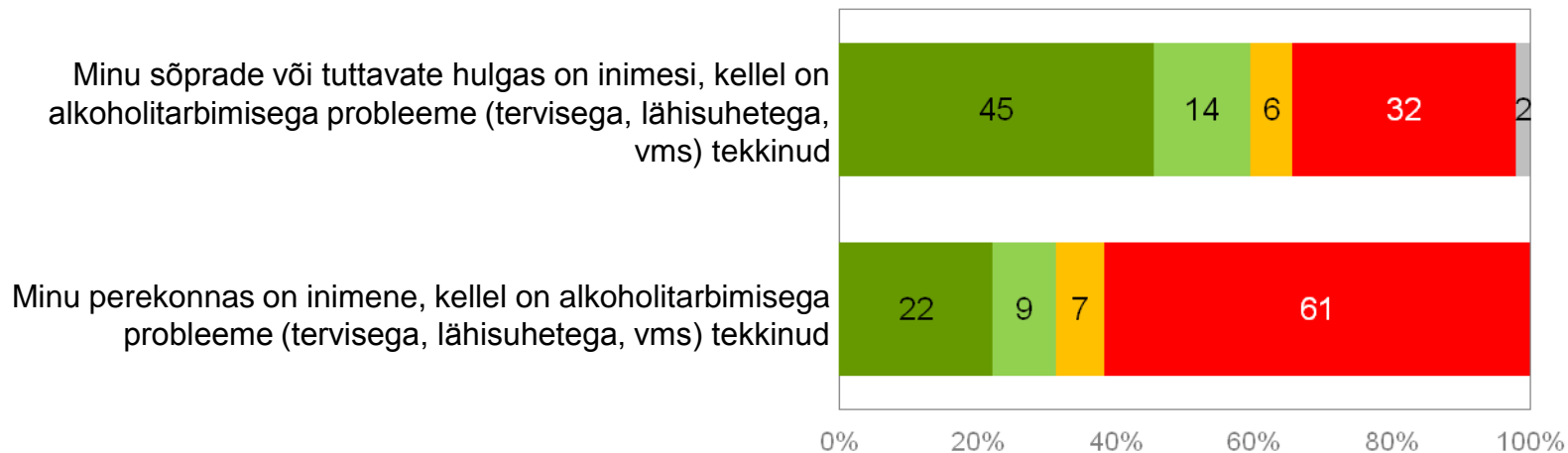
- Eelnevalt nägime, et enamik inimesi (78%) on alkoholi aktiivsele pakkumisele vastanud jaatavalt, st selle vastu võtnud. Samas on vaid 13% teinud seda alati või sageli, st **üle poole vastajatest alkoholi pakkumisest üldjuhul keeldub**, kuid on siiski olukordi, kus pakkumine vastu võetakse.
- Olukorras, **kus alkoholset jooki on lihtsam vastu võtta, kui sellest keelduda, on olnud enamik (80%) nendest, kellele on aktiivselt alkoholi pakutud, sh kolmandik (32%) on selles olukorras sageli või väga sageli.**
 - Sageli või väga sageli on selles olukorras olnud oluliselt enam olnud mehed ning noored (15-24 a). Mitte kunagi ei ole selles olukorras olnud keskmisest enam naised ning eestlased.
- **Vabandusi või õigustusi alkoholi joomisest keeldumiseks on pidanud välja mõtlema üle poole (63%) inimestest**, kellele on aktiivselt alkoholi pakutud, sh sageli või väga sageli 24%.
 - Vabandusi või õigustusi on keskmisest enam pidanud välja mõtlema muust rahvusest eestimaalased ja vähem eestlased, veidi enam mehed ja vähem naised.
- Olukorras, kus inimene on jäänud vaatamata alkoholi aktiivsele pakkumisele endale kindlaks mitte juua ja tunneb ennast seetõttu halvasti, on olnud 36% vastajatest, sh sageli või väga sageli 9%. **Üle poole (61%) vastajatest seega ei leia, et alkoholi pakkumisest keeldumine oleks neid ennast halvasti tundma pannud.**
 - Analüüsides antud olukorda sotsiaal-demograafilist tausta arvestades, saab jällegi välja tuua soolise erinevuse – naised tunnevad ennast halvasti oluliselt vähem kui mehed. Muid märkimisväärseid erinevusi ei ilmnenud.

Alkoholist tingitud probleemidega sõprade/ tuttavate seas on kokku puutunud üle poole elanikkonnast

% kõikidest vastajatest, n=500

Kuivõrd Te nõustute järgmiste väidetega?

■ Täiesti nõustun ■ Pigem nõustun ■ Pigem ei nõustu
■ Üldse ei nõustu ■ Ei oska hinnata

Statistiliselt olulisi erinevusi perekonnas probleemidega kokkupuutunud või mittekokkupuutunud vastajate seas ei ole.

Sõprade / tuttavate hulgas ei näe alkoholist tingitud probleeme enam noored ja seega õpilased/ üliõpilased ning tallinlased.

Alkoholi tarbimise ning alkoholi tarbimise sotsiaalse surve seosed

Alkoholi tarbimise sotsiaalse surve uuring

Alkoholi tarbimine seltskonnas: hoiakud ja kokkupuude

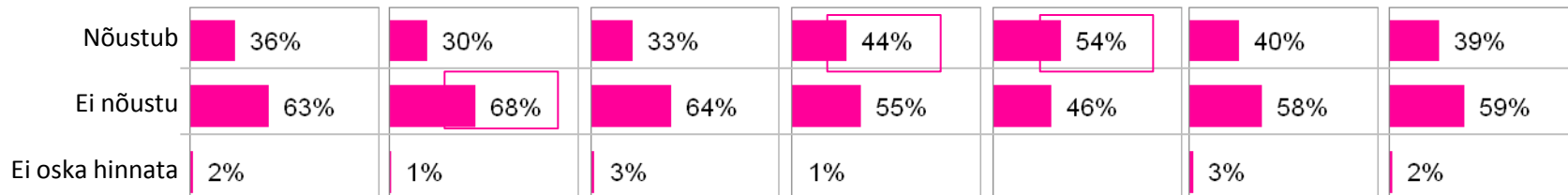
- Järgnevalt analüüsitakse alkoholi tarbimise ja sotsiaalse surve omavahelist seost – kuivõrd erinevalt suhtuvad erineva alkoholi tarbimise muustriga inimesed sotsiaalsesse surveesse ning kuivõrd on erinevad vastajate isiklikud kokkupuuted.
- Hoiakuid ja isiklikku kokkupuudet analüüsitakse järgmiste alkoholi tarbimise tunnustega:
 - **alkoholi tarbimise sagedus viimase nelja nädala jooksul:** eraldi grupid on moodustatud vastajatest, kes a) pole viimase nelja nädala jooksul üldse alkoholi tarbinud, b) kes on tarbinud mõned korrad kuus, kuid mitte iga nädal, c) kes on tarbinud vähemalt 1 korra nädalas ning d) need, kes tarbivad sagedamini,
 - **viimasel korral tarbitud alkoholi liik**, kusjuures ülevaatlikkuse huvides on koostatud kaks koondtunnust: a) lahjat alkoholi või kokteile tarbinud vastajad (sh õlu, vein, siider, šampus, muu lahja alkoholne jook, liköör või kange alkoholi sisaldusega kokteil) ning b) kanget alkoholi tarbinud (viin ning muu kange alkohol). Neid vastajaid, kes on joonud nii kanget kui lahjat korraga, on analüüsimiseks liialt vähe (23 inimest).
- Samuti on ülevaatlikkuse huvides grupeeritud väidetega nõustumist või olukordadega kokkupuutumist järgnevalt:
 - väidetega nõustumise puhul täiesti + pigem nõustun (joonistel Nõustub) ning pigem + üldse ei nõustu (joonisel Ei nõustu),
 - olukordadega kokkupuutumise puhul: väga sageli + sageli (joonisel Sageli).

Üldised hoiakud ning alkoholi tarbimine

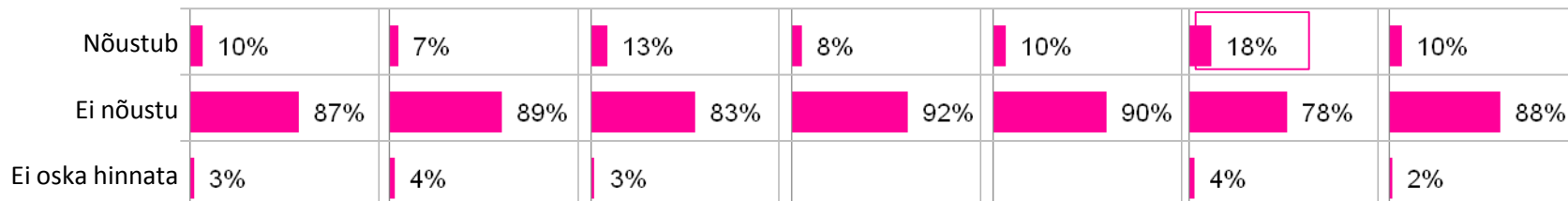
% vastavast sihtrühmast

Kokku, n=500 Mitte kordagi, n=159 Mõned korrad kuus, kuid mitte iga nädal, n=222 Vähemalt 1 kord nädalas, n=77 Sagedamini kui 2-3 korda nädalas, n=41 Joonud kanget alkoholi, n=95 Joonud lahjat alkoholi, n=268

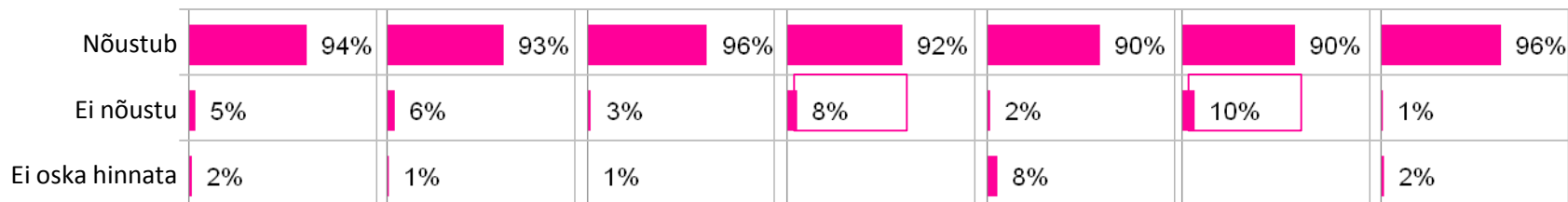
Seltskonnas, kus teised alkoholi joovad, on keeruline mitte juua

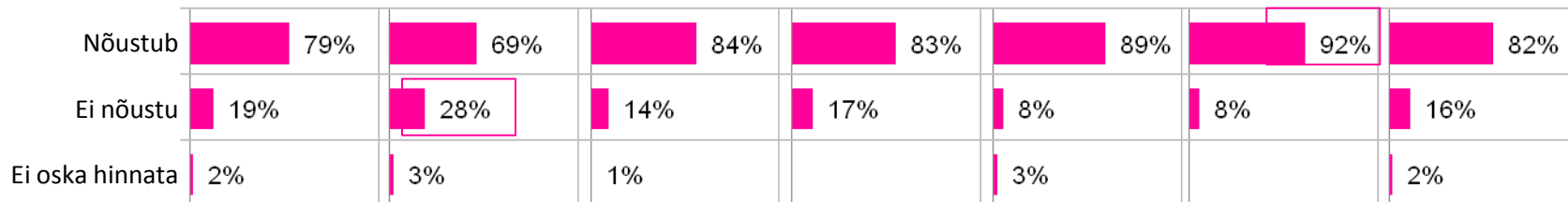
On normaalne, et seltskonnas olles joovad kõik inimesed sama palju alkoholi

Seltskond peaks takistama purjus inimese tervisele ohtlikku käitumist

Alkohol kuulub teatud sündmuste või tähtpäevade juurde

Isiklik kokkupuude ning alkoholi tarbimine

% vastavast sihtrühmast

Seltskonnakaaslased on mulle aktiivselt alkoholi pakkunud

	Kokku, n=500	Mitte kordagi, n=159	Mõned korrad kuus, kuid mitte iga nädal, n=222	vähemalt 1 kord nädalas, n=77	Sagedamini kui 2-3 korda nädalas, n=41	Joonud kanget alkoholi, n=95	Joonud lahjat alkoholi, n=268
--	--------------	----------------------	--	-------------------------------	--	------------------------------	-------------------------------

Sageli	24%	22%	23%	24%	38%	32%	24%
Harva	45%	35%	53%	48%	33%	43%	51%
Mitte kunagi	31%	42%	24%	28%	29%	26%	25%
Ei oska öelda	1%	1%	1%	1%			1%

Eeldan, et koos olles tarbivad minu kaaslased sama palju alkoholi kui mina

Sageli	16%	6%	20%	23%	26%	18%	23%
Harva	29%	23%	34%	28%	25%	40%	28%
Mitte kunagi	45%	52%	40%	43%	48%	33%	44%
Ei oska öelda	10%	19%	7%	6%	2%	9%	5%

Seltskonnas olles olen muretsenud purjus inimese tervise või turvalisuse pärast

Sageli	32%	25%	35%	36%	36%	33%	36%
Harva	53%	50%	54%	55%	52%	60%	53%
Mitte kunagi	13%	22%	9%	7%	9%	5%	9%
Ei oska öelda	2%	3%	2%	2%	3%	2%	2%

On sündmusi/tähtpäevi, mille puhul võtan alati mõne napsu

Sageli	28%	8%	32%	42%	59%	46%	36%
Harva	58%	59%	62%	56%	34%	50%	59%
Mitte kunagi	13%	32%	4%	2%	7%	4%	4%
Ei oska öelda	1%	2%	2%			1%	1%

Olen seltskonnas joonud rohkem kui kavatsesin

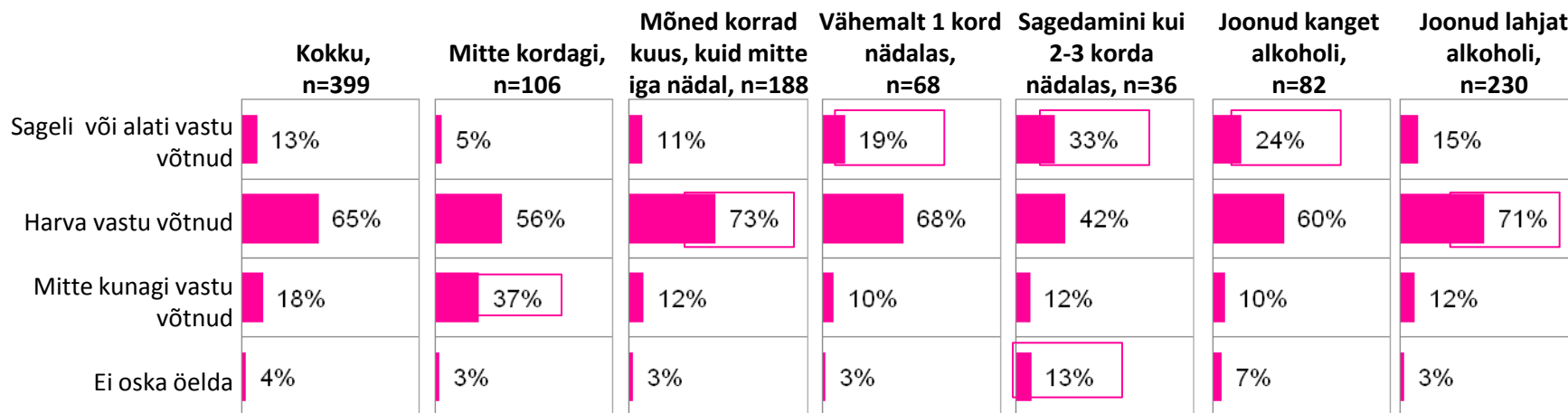
Sageli	9%	5%	8%	16%	18%	21%	9%
Harva	52%	37%	60%	60%	55%	54%	62%
Mitte kunagi	37%	57%	30%	25%	27%	25%	29%
Ei oska öelda	1%	2%	2%				1%

Alkoholi aktiivsele pakkumisele vastamine ja alkoholi tarbimine

% kõikidest vastajatest, kellele on seltskonnas alkoholi pakutud või kes on seltskonnas plaanitud rohkem joonud
n=399

% vastavast sihtrühmast

Kuidas Te olete alkoholi aktiivsele pakkumisele vastanud? Kas Te olete alkoholi ...?

Alkoholi pakkumisele reageerimine ning alkoholi tarbimine

% kõikidest vastajatest, kes on alati, sageli või harva alkoholi pakkumisele vastanud

n= 307

% vastavast sihtrühmas

	Kokku, n=307	Mitte kordagi, n=62	Mõned korrad kuus, kuid mitte iga nädal, n=159	Vähemalt 1 kord nädalas, n=60	Sagedamini kui 2-3 korda nädalas, n=25	Joonud kanget alkoholi, n=68	Joonud lahjat alkohol, n=195
--	-----------------	------------------------	--	-------------------------------------	--	------------------------------------	------------------------------------

Alkoholset jooki seltskonnas on vastu võtta lihtsam kui sellest keelduda

Sageli	32%	28%	30%	39%	42%	42%	31%
Harva	48%	52%	49%	41%	45%	43%	47%
Mitte kunagi	16%	19%	17%	17%	3%	9%	17%
Ei oska öelda	3%	1%	3%	3%	3%	4%	4%

Olen pidanud välja mõtlema vabandusi või õigustusi, et alkoholi joomisest keelduda

Sageli	24%	27%	25%	22%	14%	25%	22%
Harva	39%	30%	42%	42%	46%	39%	44%
Mitte kunagi	35%	42%	31%	36%	33%	33%	31%
Ei oska öelda	1%	1%	2%				1%

Olen tundnud ennast seltskonnas halvasti, kui olen jäänud endale kindlaks mitte juua

Sageli	9%	10%	7%	10%	9%	12%	7%
Harva	27%	29%	26%	26%	31%	24%	27%
Mitte kunagi	61%	58%	63%	63%	53%	59%	63%
Ei oska öelda	3%	3%	3%	2%		3%	2%

Alkoholi tarbimine seltskonnas: hoiakud ja kokkupuude

- Eelnevatelt joonistelt on näha, et nii hoiakud kui isiklik kokkupuude alkoholi tarbimise sotsiaalse survega on tihedalt seotud alkoholi tarbimise sageduse ja alkoholi liigiga:
 - alkoholi eelneva nelja nädala jooksul mittetarbinud vastajad nõustuvad oluliselt vähem väidetega, et seltskonnas, kus teised alkoholi tarbivad, on keeruline mitte juua ning et alkohol kuulub teatud sündmuste või tähtpäevade juurde. Samuti on nendel vähem isiklikku kokkupuudet, nt on nad teistega võrreldes oluliselt vähem kokku puutunud olukordadega, kus seltskonnakaaslased on neile aktiivselt alkoholi pakkunud, kus nad on seltskonnas joonud rohkem kui esialgu kavatsesi või kus mõne sündmuse/ tähtpäeva puhul võetakse alati mõni alkohoolne jook. Juhul kui neile on alkoholi pakutud, on nad teistega võrreldes oluliselt sagedamini sellest keeldunud. Seega saab öelda, et **alkoholi suhteliselt vähe tarbivatel või üldse mitte tarbivatel inimestel on vähem kokkupuudet alkoholi tarbimise sotsiaalse survega**. Nad on küll teistest sagedamini pidanud välja mõtlema vabandusi või õigustusi alkoholist keeldumiseks, kuid erinevused ja hinnangud antud olukorrale ei erine teiste vastajatega võrreldes märkimisväärselt,
 - samuti selgub, et **mida sagedamini vastaja alkoholi tarbib, seda enam on ta alkoholi tarbimise sotsiaalse survega kokku puutunud** – seda enam on neile alkoholi pakutud, seda enam on nad joonud seltskonnas rohkem kui kavatsesi ning sagedamini eeldavad nad ka ise, et kaaslased peaksid ühepalju alkoholi tarbima. Ka alkoholi võetakse teistega võrreldes sagedamini vastu,
 - lahjat ning kanget alkoholi tarbinud vastajad eristuvad samuti: kanget alkoholi tarbinud vastajad on lahjat alkoholi tarbinud vastajatega võrreldes sagedamini kokku puutunud olukorraga, kus neile aktiivselt alkoholi pakutakse ning nad on sagedamini ka pakkumise vastu võtnud. Samuti on nad on seltskonnas olles joonud rohkem kui nad kavatsesid.

Lisad

Alkoholi tarbimise sotsiaalse surve uuring

Lisa 1. Üldkogum ja valim

- Uuringu viisime läbi CATI-bussi raames. CATI-buss on Omnibuss-tüüpi regulaarne andmekogumistehnika, mille andmekogumine toimub üle nädala CATI-meetodil (*Computer Administrated Telephone Interview*).
- CATI-bussi üldkogumi moodustavad Eesti Vabariigi alalised elanikud vanuses 15–74 aastat (01.01.2009. a kokku 1 038 848 inimest, Eesti Statistikaameti arvestuslikud andmed).
- Valimi suurus, st ühe uuringuga hõlmatud küsitletavate hulk on 500 inimest.
- Valimi moodustamisel kasutame üldkogumi proportsionaalset mudelit ja juhuvalikut. Üldjuhul eeldame, et telefoniküsitlus võimaldab ühtlast ligipääsu kogu uuritavale sihtrühmale ja uuring kirjeldab proportsionaalselt Eesti rahvastikku vanuses 15-74 aastat.
- Kuna Eestis on elanike varustus püsitelefonidega linnades 56% ja maal 42% (Emori CAPI-buss, 2009. a), kasutame valimi koostamisel lisaks lauatelefonidele ka mobiiltelefonide numbreid.
- Mobiilinumbritele tehakse 40% intervjuudest. Need on inimesed, kes on kättesaadavad ainult mobiili teel (ei oma kodus lauatelefoni). 2009. aastal oli TNS Emori CAPI-bussi andmetel 15–74 a elanike seas selliseid inimesi 47%. Me leiame nad juhuvalikuga TNS Emori eelvärvatute andmebaasist.
- Lauatelefonide puhul kasutame tüvenumbrite registrit, millest genereeritakse iga CATI-bussi tarbeks uus telefoninumbrite baas. Telefoninumbri kolm viimast numbrit genereerib arvuti, mis võimaldab ka salastatud numbrite osalemise küsitluses.
- Lauatelefonide puhul kasutame leibkondades vastaja valikuks noorte meeste–noorte naiste reeglit (st küsitleme 15–74-aastastest kodus olevatest meestest kõige nooremat. Kui selles vanuses mehi antud aadressil ei ela või ei ole hetkel kodus, küsitleme kõige nooremat kodus olevatest 15–74-aastastest naistest).
- Küsitlustöö käigus kujunenud valimi sotsiaaldemograafilist struktuuri (rahvus, vanus ja sugu) võrdleme vastavate statistiliste näitajatega üldkogumi kohta ning kaalume tulemusi uuringu esinduslikkuse tagamiseks.

Lisa 2. Valimi mudel ning tegelik ja kaalutud jaotus

- Allolevas tabelis on esitatud üldkogumi jaotus, planeeritud ja tegelik ning kaalutud valim.

Valimi suurus 500

Piirkonna tasandil standardsetl kaalutavad lõiked

Liigituse nimi	Lõigete sisu	Üldkogum (ESA 01.01.2009)		Planeeritud valim	Tegelik valim		Kaal	Kaalutud jaotus	
		Abs. arv	%		Arv	%		Arv	%
KOKKU		1 038 848	100,00%	500	500	100,00%		500	100,00%
PIIRKOND	Tallinn	311 828	30,02%		149	29,80%	1,0067	150	30,00%
	Põhja-Eesti	154 807	14,90%		81	16,20%	0,9259	75	15,00%
	Lääne-Eesti	124 457	11,98%		50	10,00%	1,2000	60	12,00%
	Tartu piirkond	142 249	13,69%		82	16,40%	0,8293	68	13,60%
	Lõuna-Eesti	120 701	11,62%		67	13,40%	0,8657	58	11,60%
	Virumaa	184 806	17,79%		71	14,20%	1,2535	89	17,80%
ASULATÜÜP	Pealinn	311 828	30,02%	150	149	29,80%	1,0067	150	30,00%
	Suur linn	200 132	19,26%	199	89	17,80%	1,0787	96	19,20%
	Muu linn	212 997	20,50%		108	21,60%	0,9537	103	20,60%
	Alevik/küla	313 891	30,22%	151	154	30,80%	0,9805	151	30,20%
SUGU	Mehed	486 340	46,82%	234	234	46,80%	1,0000	234	46,80%
	Naised	552 508	53,18%	266	266	53,20%	1,0000	266	53,20%
VANUS	15-24	196 272	18,89%	94	90	18,00%	1,0556	95	19,00%
	25-34	192 490	18,53%	93	96	19,20%	0,9688	93	18,60%
	35-49	274 860	26,46%	132	134	26,80%	0,9851	132	26,40%
	50-64	246 847	23,76%	181	110	22,00%	1,0818	119	23,80%
	65-74	128 379	12,36%		70	14,00%	0,8857	62	12,40%
RAHVUS	Eestlased	704 385	67,80%		386	77,20%	0,8782	339	67,80%
	Muu rahvus	334 463	32,20%		114	22,80%	1,4123	161	32,20%

Lisa 3. Küsitlus

- Intervjuud viisime läbi Emori 40 küsitluskohaga telefonikeskuses. Intervjuu käiku ja valimi proportsioone kontrollib spetsiaalne tarkvara Bellview Fusion.
- CATI-intervjuu puhul on ankeedi küsimused arvutiekraanil ja küsitleja sisestab vastused kohe arvutisse. Filtrid ja roteerimised on programmeeritud, vähendades nii vigu küsitlemisel.
- Küsitlustöö viisid läbi 27 erikoolituse läbinud Emori küsitlejat.
- Sihtrühmaesindajaga läbiviidud intervjuu keskmine pikkus oli 5,7 minutit.

- Valimibaasi genereeritud 6053 telefoninumbri seast kasutati ära 4311 telefoninumbrit, kusjuures
 - 500 juhul viidi intervjuu läbi,
 - 149 juhul keelduti intervjuust,
 - 203 juhul ei olnud valitud numbril sihtrühma esindajat või polnud ta küsitlusperioodil kättesaadav;
 - 252 juhul ei toimunud intervjuud, kuna kvoot oli täis,
 - 3160 juhul ei saadud kontakti (number ei vastanud/polnud kasutusel, oli kinni, automaatvastaja),
 - 47 juhul kuulus number firmale.

Lisa 4. Tulemuste usalduspiirid

Kogu valimi (500 inimest) alusel arvatud protsenthinnangute maksimaalne, juhuvaliku protseduurist tulenev võimalik viga (valikuviga ehk nn statistiline viga) ei ületa $\pm 4,4\%$ taset usaldusnivool 95%.

Kui soovite vaadelda väiksemat sihtrühma, siis tuleks tulemuste kasutamisel arvestada suurema võimaliku valikuveaga, mis ei ületa aga $\pm 10\%$, kui sihtrühma esindab 100 vastajat. Alljärgnevalt esitame protsenthinnangu usalduspiiride hindamise tabeli.

Statistilise vea piiride tabel

Vastuse osakaal/ Valimi suurus	50%	45% 55%	40% 60%	35% 65%	30% 70%	25% 75%	20% 80%	15% 85%	10% 90%	5% 95%
10	35,3%	35,1%	34,5%	33,6%	32,3%	30,5%	28,2%	25,2%	21,1%	15,4%
30	18,6%	18,5%	18,2%	17,8%	17,1%	16,1%	14,9%	13,3%	11,2%	8,1%
50	14,3%	14,2%	14,0%	13,6%	13,1%	12,4%	11,4%	10,2%	8,6%	6,2%
75	11,5%	11,5%	11,3%	11,0%	10,6%	10,0%	9,2%	8,2%	6,9%	5,0%
100	10,0%	9,9%	9,8%	9,5%	9,2%	8,7%	8,0%	7,1%	6,0%	4,4%
150	8,0%	8,0%	7,8%	7,6%	7,3%	6,9%	6,4%	5,7%	4,8%	3,5%
200	6,9%	6,9%	6,8%	6,6%	6,4%	6,0%	5,5%	4,9%	4,2%	3,0%
300	5,7%	5,6%	5,5%	5,4%	5,2%	4,9%	4,5%	4,0%	3,4%	2,5%
400	4,9%	4,9%	4,8%	4,7%	4,5%	4,2%	3,9%	3,5%	2,9%	2,1%
500	4,4%	4,4%	4,3%	4,2%	4,0%	3,8%	3,5%	3,1%	2,6%	1,9%
600	4,0%	4,0%	3,9%	3,8%	3,7%	3,5%	3,2%	2,9%	2,4%	1,7%
700	3,7%	3,7%	3,6%	3,5%	3,4%	3,2%	3,0%	2,6%	2,2%	1,6%
800	3,5%	3,4%	3,4%	3,3%	3,2%	3,0%	2,8%	2,5%	2,1%	1,5%
900	3,3%	3,2%	3,2%	3,1%	3,0%	2,8%	2,6%	2,3%	2,0%	1,4%
1 000	3,1%	3,1%	3,0%	3,0%	2,8%	2,7%	2,5%	2,2%	1,9%	1,4%

Lisa 5. Uuringu ankeet (1)

Q1. Kuivõrd Te nõustute väitega, et Eesti üldine elukeskkond soosib alkoholi tarbimist? Kas ...?

- a. täiesti nõustun
- b. pigem nõustun
- c. üldiselt ei nõustu
- d. üldse ei nõustu
- e. ei oska hinnata

Roteerida

Q2. Palun valige järgmiste aspektide seast kolm kõige olulisemat, alustades kõige olulisemast, mis Teie arvates soodustab alkoholi tarbimist Eestis kõige enam? Kas alkoholi ...?

- a. pakkumine avalikel üritustel, kontsertidel
- b. hind
- c. kerge kättesaadavus kauplustes/poodides
- d. lai valik
- e. reklaamid televisioonis
- f. sõprade/ tuttavate eeskuju
- g. mõni muu aspekt (palun täpsustage!)

Roteerida

Q3. Kuivõrd Te nõustute järgmiste väidetega?

1. Seltskonnas, kus teised alkoholi joovad, on keeruline mitte juua
2. On normaalne, et seltskonnas olles joovad kõik inimesed sama palju alkoholi
3. Seltskond peaks takistama purjus inimese tervisele ohtlikku käitumist

Lisa 5. Uuringu ankeet (2)

4. Alkohol kuulub teatud sündmuste või tähtpäevade juurde
5. Minu perekonnas on inimene, kellel on alkoholitarbimisega probleeme (tervisega, lähisuhetega, vms) tekkinud
6. Minu sõprade või tuttavate hulgas on inimesi, kellel on alkoholitarbimisega probleeme (tervisega, lähisuhetega, vms) tekkinud

- a. täiesti nõustun
- b. pigem nõustun
- c. üldiselt ei nõustu
- d. üldse ei nõustu
- e. ei oska hinnata

Roteerida

Q4. Kuivõrd sageli Te isiklikult olete kokku puutunud järgmiste olukordadega?

1. Seltskonnakaaslased on mulle aktiivselt alkoholi pakkunud
2. Eeldan, et koos olles tarbivad minu kaaslased sama palju alkoholi kui mina
3. Seltskonnas olles olen muretsenud purjus inimese tervise või turvalisuse pärast
4. On sündmusi/tähtpäevi, mille puhul võtan alati mõne napsu
5. Olen seltskonnas joonud rohkem kui kavatsesin

- a. väga sageli
- b. sageli
- c. harva
- d. mitte kunagi
- e. ei oska öelda

Lisa 5. Uuringu ankeet (3)

Küsida kui Q4.1=a-c või kui Q4.5=a-c,

Q5. Kuidas Te olete alkoholi aktiivsele pakkumisele vastanud? Kas Te olete alkoholi...?

- a. alati vastu võtnud
- b. sageli vastu võtnud
- c. harva vastu võtnud
- d. mitte kunagi vastu võtnud
- e. ei oska öelda

Küsida, kui Q5=b-d

Q6. Kuivõrd sageli Te olete kokku puutunud järgmiste olukordadega?

1. Alkohoolset jooki seltskonnas on vastu võtta lihtsam kui sellest keelduda
2. Olen pidanud välja mõtlema vabandusi või õigustusi, et alkoholi joomisest keelduda
3. Olen tundnud ennast seltskonnas halvasti, kui olen jäänud endale kindlaks mitte juua

- a. väga sageli
- b. sageli
- c. harva
- d. mitte kunagi
- e. ei oska öelda

Lisa 5. Uuringu ankeet (4)

Q7. Olenemata kogusest ja alkoholi liigist, siis kui sageli Te isiklikult olete viimase nelja nädala jooksul joonud alkohoolseid jooke?

- a. mitte kordagi
- b. mõned korrad kuus, kuid mitte iga nädal
- c. vähemalt 1 kord nädalas
- d. vähemalt 2-3 korda nädalas
- e. vähemalt 4-6 korda nädalas
- f. iga päev
- g. ei oska öelda

Küsida, kui Q7=a-f

Q8. Mõeldes viimasele alkoholi tarvitamise korrale, siis milliseid järgmistest alkoholi liikidest Te viimasel korral jõite?

- a. õlu
- b. vein
- c. siider
- d. šampus, vahuvein
- e. muu lahja alkohoolne jook, sh *cooler*, *breezer*
- f. viin
- g. muu kange ((üle 40%), sh konjak, brändi, viski, rumm) alkohol
- h. liköör
- i. kange alkoholi sisaldusega kokteil, nt rummikokteil

Lisa 5. Uuringu ankeet (5)

Küsida iga Q8-s nimetatud liigi kohta eraldi

Q9. Kui palju Te viimasel alkoholi tarvitamise korral jõite?

1. õlut:

- a. (arv) 0,33 l pudelit/ purki või (arv) 0,5 l pudelit/ purki või (arv) 1 l pudelit või (arv) 1,5 l pudelit
- b. ei oska öelda

2. veini:

- a. (arv) klaasi (1 klaas on keskmiselt 120 ml, üks pudel veini on 0,75 l ehk umbes 6,3 klaasi) või (arv) pudelit
- b. ei oska öelda

3. siidrit:

- a. (arv) 0,5 l pudelit/ purki või (arv) 1 l pudelit/purki või (arv) klaasi
- b. ei oska öelda

4. šampust või vahuveini:

- a. (arv) klaasi (1 šampuseklaas on umbes 175 ml, 1 pudel šampust on 0,75 l)
- b. ei oska öelda

5. muud lahjat alkoholset jooki, sh cooler, breezer:

- a. (arv) klaasi või (arv) pudelit (1 pudel cooler'it on 0,3 l)
- b. ei oska öelda

6. viina:

- a. (arv) pitsi (1 pits on umbes 40 ml, 1 pudel viina on 0,5 l ehk umbes 12,5 pitsi) või (arv) 0,5 l pudelit
- b. ei oska öelda

7. muud kanget (üle 40%) alkoholi, sh konjakit, brändit, viskit, rummi:

- a. (arv) pitsi
- b. ei oska öelda

Lisa 5. Uuringu ankeet (6)

Küsida iga Q8-s nimetatud liigi kohta eraldi

8. likööri:

- a. (arv) pitsi (1 pits on umbes 40 ml)
- b. ei oska öelda

9. kange alkoholi sisaldusega kokteili, nt rummikokteili:

- a. (arv) klaasi
- b. ei oska öelda

Küsida, kui Q8=a

Q9. Kas Te oskate öelda joodud õlle kangust?

- a. lahja õlu (kuni 4,5%)
- b. keskmise kangusega õlu (4,6%-5,3%)
- c. kange õlu (üle 5,4%)
- d. ei oska öelda

Lisa 6. Projekti tööühm

Uuringu eri etappides osalesid ja olid vastutavad:

Tellijapoolne kontaktisik: Helen Noormets
Uuringu kava ja aruande koostaja: Gerda Möller
Valimi koostaja: Mare Lepik
Küsitlustöö koordineerija: Kaja Nebel
Tabeltöötlus: Kalev Mitt
Graafilised tööd: Annette Schultz

Kontaktandmed:

AS Emor

Telefon: 626 8529
Telefon (üld): 626 8500
Faks: 626 8501
E-mail: gerda.moller@emor.ee
E-mail (üld): emor@emor.ee
Aadress: A. H. Tammsaare tee 47
11316 Tallinn

